

Поради, як діяти у випадку, якщо на території, де ви перебуваєте, розпочалися військові дії або стався терористичний акт.

Якщо ви опинилися в зоні бойових дій:

- Намагайтеся якнайменше перебувати поза житлом і роботою, зменшіть кількість поїздок без важливої причини, уникайте місць скупчення людей.
- Виходячи з приміщень, дотримуйтеся правила правої руки і пропускайте вперед тих, хто потребують допомоги, — це допоможе уникнути тисняви.
- Не встрявайте в суперечки з незнайомими людьми — це допоможе уникнути провокацій;
- У разі надходження інформації з офіційних каналів державних органів влади про можливу небезпеку передайте її іншим людям: родичам, сусідам, колегам.
- У разі появи озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покиньте небезпечний район, якщо маєте таку можливість.
- Уникайте колон техніки й не стійте біля військових машин, які рухаються.
- Поінформуйте органи правопорядку, місцеві органи, військових про людей, які здійснюють протиправні та провокативні дії.
- У разі потрапляння у район обстрілу сховайтеся в найближчому сховищі або укритті й не виходьте ще деякий час після закінчення обстрілу.
- Якщо таких сховищ поблизу немає, використовуйте нерівності рельєфу (наприклад, канави, окопи, вирви від вибухів).
- У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу сховищ — ляжте на землю головою в бік, протилежний до вибухів, і прикрийте голову руками або речами.
- Якщо поряд із вами поранено людину, надайте першу допомогу й викличте швидку, представників ДСНС України, органів правопорядку, за необхідності — військових. Не намагайтеся надати допомогу пораненим, поки не завершився обстріл.
- Якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, а також протиправних дій (наприклад, арешту, викрадення, побиття), спробуйте зберегти якнайбільше інформації про обставини подій.

У жодному разі не можна:

- Наближатися до вікон, якщо почуєте постріли.
- Спостерігати за перебігом бойових дій, стояти, чи бігти під обстрілом.
- Сперечатися з озброєними людьми, фотографувати й робити записи у їхній присутності.
- Демонструвати зброю або предмети, схожі на неї.

- Підбирати покинуту зброю та боєприпаси.
- Торкатися вибухонебезпечних та підозрілих предметів, намагатися розібрати їх чи перенести в інше місце — натомість негайно повідомте про їхнє розташування територіальним органам ДСНС та Національній поліції за телефонами “101” та “102”.
- Носити армійську форму або камуфльований одяг — краще вдягайте одяг темних кольорів, що не привертає уваги, і уникайте будь-яких символів, адже вони можуть спричинити неадекватну реакцію.

Якщо ви почули звуки сирен, переривчасті гудки підприємств або звуки гучномовця, що тривають протягом кількох хвилин, це означає попереджувальний сигнал «УВАГА ВСІМ». Після цього необхідно:

- Увімкнути телебачення або радіо, інформація передається офіційними каналами протягом 5 хвилин після сигналу.
- Прослухавши повідомлення, виконуйте інструкції.
- Залишити теле- і радіоканали увімкненими — через них може надходити подальша інформація.

Після отримання повідомлення можливі такі варіанти дій:

- Залишатися вдома. Водночас необхідно пристосувати своє житло. Повідомте отриману інформацію сусідам.
- Перейти до укриття або евакуюватися в інший район. Перед виходом із будинку перекрийте газо-, електро- та водопостачання, зачиніть вікна і вентиляційні отвори. Візьміть із собою індивідуальні засоби захисту дихання і найнеобхідніші речі. Прямуйте до укриття або на збірний евакуаційний пункт. Допоможіть тим, хто потребують допомоги.

Деякі питання варто продумати заздалегідь, аби краще обладнати своє житло на випадок надзвичайної ситуації і захистити себе і близьких:

- за можливості дізнайтеся, де розташовані найближчі укриття, і перевірте стан підвального приміщення;
- перевірте наявність аварійного виходу;
- зробіть запаси питної та технічної води, продуктів тривалого зберігання;
- перевірте наявність в аптечці засобів надання першої медичної допомоги і продумайте, які ліки можуть знадобитися протягом тривалого часу;
- підготуйте засоби пожежогасіння;
- подбайте про альтернативні засоби освітлення приміщення на випадок відключення енергопостачання (ліхтарика, свічки);
- підготуйте засоби для приготування їжі у разі відсутності газу і електропостачання;
- зберіть найнеобхідніші речі та документи на випадок термінової евакуації або переходу до сховищ;
- подбайте про справний стан приватного транспорту й запас палива для вчасної евакуації з небезпечного району;

- у холодну пору подумайте про альтернативний обігрів оселі на випадок відключення централізованого опалення.

Під час обстрілу стрілецькою зброєю:

- Під час стрілянини найкраще сховатися в захищеному приміщенні (наприклад, у ванній кімнаті або навіть у самій ванній). Коли це неможливо, варто лягти, прикрившись предметами, які здатні захистити вас від уламків і куль.
- Якщо ви потрапили під стрілянину на відкритому місці, краще впасти на землю та закрити голову руками. Ефективним захистом буде будь-який виступ, навіть тротуар, заглиблення в землі або канава. Укриттям також може стати бетонна сміттева урна або сходинки ганку. Не намагайтеся сховатися за автомобілями або кіосками — вони часто стають мішенями.
- Де б ви не перебували, тіло повинне бути в максимально безпечному положенні. Згрупуйтеся, ляжте в позу ембріона. Розверніться ногами у бік стрілянини, прикривши голову руками та відкривши рот, щоби близький вибух не завдав шкоди барабанним перетинкам. Чекайте, поки стрілянина не вщухне, а пострілів не буде бодай протягом 5 хвилин.
- Якщо ваше житло перебуває в зоні регулярних збройних зіткнень, потрібно зміцнити вікна (наприклад, клейкою плівкою) — це допоможе уникнути розльоту уламків скла. Бажано закрити вікна, наприклад, мішками з піском або масивними меблями.

Під час артобстрілів:

- Під час артилерійського, мінометного обстрілу або авіаційного нальоту не залишайтеся в під'їздах, під арками та на сходових клітках. Також небезпечно ховатися в підвалах панельних будинків, біля автомобільної техніки, автозаправних станцій і під стінами будинків із легких конструкцій. Такі об'єкти неміцні, ви можете опинитись під завалом або травмуватися.
- Якщо вогонь артилерії, мінометний обстріл, авіаційне бомбардування застали вас на шляху, негайно лягайте на землю, туди, де є виступ або хоча б у невелике заглиблення. Захист можуть надати бетонні конструкції (окрім тих, які можуть обвалитися або загорітися), траншеї, неглибокі підземні колодязі, широкі труби водостоку й канави.
- Закривайте долонями вуха та відкривайте рот — це врятує від контузії, убереже від баротравми.
- Не розбирайте завали самостійно, чекайте фахівців із розмінування та представників аварійно-рятувальної служби.

Під час артилерійських обстрілів системами залпового вогню:

- Снаряд (ракету) можна помітити та зреагувати, залп реактивної установки добре видно. Вночі це яскравий спалах на обрії, а вдень — димні сліди ракет.

- Організуйте постійне спостереження, постійно тримайте в полі зору будівлі та споруди, які є поруч та які можливо використовувати як укриття. Після сигналу спостерігача є декілька секунд для того, щоби сховатись.
- Ховайтеся в підвалі або в іншому заглибленому приміщенні. Вибирайте місце в кутку між несучими стінами та недалеко від вікон та дверей для того, щоби миттєво покинути будинок у випадку попадання снаряду.
- Не виходьте з укриття, не почекавши хоча б 10 хвилин після завершення обстрілу, адже після залпу зазвичай ведеться уточнення результатів стрільби і коригування вогню або зміна позиції.
- Найліпшим укриттям має бути офіційне бомбосховище. Спробуйте заздалегідь уточнити в місцевої влади, де воно і як до нього потрапити.
- Після закінчення артилерійських обстрілів на землі можуть лишатися снаряди, які не вибухнули. Про це необхідно повідомити ДСНС або ж іншим відійськовим чи правоохоронця

Для запобігання можливого терористичного акту:

- Не торкайтеся в транспорті, житлових та громадських приміщеннях або на вулиці нічийних пакетів (сумок), не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку працівнику поліції.
- У присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу і стогонів.
- У разі погрози терористів застосувати зброю лягайте на живіт, захищаючи голову руками, якомога далі від вікон, засткленних дверей, проходів, сходів.
- Використайте будь-яку можливість для порятунку.
- Якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- Намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим працівникам спецслужб.

Рекомендовані дії, якщо ви опинилися в захопленій терористами будівлі:

- зберігати спокій та намагатись уникнути контакту з терористами;
- якомога тихіше повідомити правоохоронним органам про терористичну атаку, а також про своє місцеперебування;
- не курити;
- не наближатися до дверей та вікон;
- чітко виконувати інструкції та команди правоохоронців;
- сховати свої документи та візитні картки.

Якщо ви опинилися в захопленому терористами транспортному засобі:

- не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, зніміть ювелірні прикраси;

- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у мініспідницях бажано прикрити ноги;
- якщо представники влади почнуть спробу штурму – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів палива.

Під час того, як силовики звільняють від терористів будівлю чи транспортний засіб:

- лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
- чітко виконувати команди працівників антитерористичного підрозділу, уникаючи різких рухів.

Якщо в результаті обстрілів чи терористичного акту в будівлі сталася пожежа, то необхідно евакуюватися. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів для цього рекомендують:

- у найкоротший строк визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони;
- не залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку і хворих потрібно евакуювати насамперед;
- у зимовий час на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із собою, а дітей молодшого віку потрібно виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування в небезпечній зоні дітей;
- виставляти пости безпеки на входах у будівлі, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння треба намагатися насамперед забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- щоби запобігти поширенню вогню, диму, потрібно утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також – від розбивання скла.